

Finansministeriet
Økonomi- og Erhvervsministeriet

**Rapport fra arbejdsgruppen vedr.
konkurrencebegrænsende love og regler på området
for Hotel- og Restaurationsloven og Næringsloven**

Juni 2004

1. Resumé

Hotel- og restaurationsloven sikrer, at drift af restaurationer sker under hensyntagen til offentlig orden i lokalområderne og ædruelighed i samfundet. Blandt hotel- og restaurationslovens regler er forbuddet mod samdrift.

Næringslovens regler regulerer selvstændig næringsvirksomhed indenfor handel, håndværk, industri samt speditjons-, vekselerer-, og vognmands- og auktionsholdervirksomhed. Loven varetager en række hensyn til forbrugerne og til de forretningsdrivende. Blandt næringslovens regler er reglerne om krav om næringsbrev for auktionsholdere.

Servering af alkohol i butikker og salg af andre varer end mad og drikke i restauranter (samdrift)

Samdrift vil sige, at man kombinerer salg af almindelige varer med udskænkning af alkohol. Samdrift er som udgangspunkt ikke tilladt i Danmark. Udskænkning af alkohol er forbeholdt restaurationer, der har alkoholbevilling. Restaurationer har derimod ikke mulighed for at sælge andre varer end mad og drikke.

Der er dog en undtagelse fra forbudet mod samdrift. Forretninger over 800m² må gerne kombinere salg af varer med udskænkning af alkohol.

Reglerne er oprindeligt indført af ædruelighedshensyn. Undtagelsen blev begrundet med, at folk forventedes at ville opholde sig længere tid i storcentre og varehuse, hvorfor det blev tilladt at kombinere udskænkning og almindeligt salg.

Reglerne giver ulige konkurrencevilkår for de forretningsdrivende, fordi store forretninger har mulighed for samdrift, mens små forretninger ikke har. Reglerne begrænser endvidere muligheden for konceptudvikling og brancheglidning, idet for eksempel en boghandler ikke kan indrette en cafe i sin forretning, og en restaurant ikke har mulighed for at sælge almindelige varer ud over mad og drikke.

Hensynet til ædruelighed og kontrollen med, at udskænkning ikke kommer til at forekomme i uhensigtsmæssige sammenhænge, vil fortsat kunne varetages ved at opretholde krav om alkoholbevilling, når en forretning ønsker at udskænke alkohol.

Forbuddet mod samdrift foreslås ophævet, så alle typer forretninger får mulighed for at kombinere salg af varer med udskænkning af alkohol under forudsætning af, at forretningen opnår alkoholbevilling.

Endvidere foreslås det, at restauranter får mulighed for at sælge andre varer end mad og drikke.

Næringsbrev til auktionsholdere

Personer, der ønsker at drive virksomhed som auktionsholder skal have næringsbrev. En auktionsholder arrangerer auktioner og indsamler effekter, men afholder ikke selv auktionerne – det gør en auktionsleder.

Kravet om næringsbrev indebærer, at ansøgeren skal søge de lokale myndigheder om næringsbrev og dokumentere, at vedkommende er myndig, har bopæl i Danmark, EU eller EØS-området, har dansk indfødsret eller opholds- og arbejdstilladelse i Danmark, samt at vedkommende ikke er under konkurs. Ansøgeren må heller ikke have forfalden gæld til det offentlige.

Kravet om næringsbrev er indført for at dæmme op for personer, der kunne tænkes at ville misbruge erhvervet. Auktionsholdererhvervet kunne misbruges ved, at en person indsamler effekter, men undlader at holde auktion, og i stedet forsvinder med sælgernes effekter.

Kravet om næringsbrev til auktionsholdere betragtes som en overflødig administrativ procedure. Det hænger først og fremmest sammen med, at auktionsholdere oftest ligeledes er auktionsledere. Auktionsledere er beskikkede af Justitsministeriet og er typisk advokater, hvorfor det vurderes, at sandsynligheden er lille for at en sådan person skulle misbruge erhvervet og gøre sig skyldig i underslæb eller lignende.

Kravet om næringsbrev til auktionsholdere foreslås ophævet.

2. Baggrund

Regeringens Økonomiudvalg har som led i regeringens strategi "Vækst med Vilje" og regeringens handlingsplan for regelforenkling og administrative lettelser fra maj 2002 truffet beslutning om at igangsætte en række analyser om konkurrencebegrænsende regler, herunder en analyse af nogle nærmere afgrænsede regler i hotel- og restaurationsloven og næringsloven.

Hotel- og restaurationsloven skal sikre, at restaurationer drives under hensyntagen til samfundet, ædruelighed og orden. For at tilgodese disse hensyn indeholder loven en række begrænsninger. Med henblik på at opfylde disse mål indeholder loven blandt andet en autorisationsordning i form af et krav om næringsbrev for restaurationsvirksomhed og hotelvirksomhed med tilknyttet restaurationsvirksomhed.

Næringsloven regulerer selvstændig næringsvirksomhed indenfor handel, håndværk, industri samt speditjons-, vekselerer-, vognmands- og auktionsholdervirksomhed. Loven opstiller en række beskyttelseshensyn – ikke mindst i relation til forbrugerne - men varetager samtidig en række hensyn til de forretningsdrivende.

Næringsloven indeholder i dag et krav om næringsbrev som betingelse for at drive virksomhed som auktionsholder.

De gældende regler tilgodeser en række beskyttelsesværdige hensyn. De eksisterende regler må dog anses for unødigt konkurrencebegrænsende. Det vil derfor være hensigtsmæssigt at analysere de to love med henblik på at vurdere, om der kan ændres/ophæves regler med henblik på at øge konkurrencen på området.

Det følger af arbejdsgruppens kommissorium, at det skal analyseres, om det gældende krav om næringsbrev til auktionsholdere i næringsloven kan ophæves.

Endvidere skal det undersøges, om det gældende forbud mod, at der fra en restauration, hvorfra der udskænkes alkohol, må drives anden næringsvirksomhed, kan ophæves. Det vil betyde, at der også fra andre forretninger end traditionelle restaurationer - f.eks. en boghandel - vil kunne udskænkes f.eks. vin. Det vil give mulighed for, at andre forretninger kan komme ind på markedet og konkurrere med de eksisterende deltagere.

De nævnte områder adskiller sig indholdsmæssigt og branchemæssigt fra hinanden. I det følgende indledes med et mere generelt afsnit om konkurrencen i detailhandlen og hotel- og restaurationsbranchen. Herefter bliver problemstillingerne beskrevet og analyseret enkeltvis.

3. Generelt om konkurrencen i detailhandlen og i hotel- og restaurationsbranchen

Reglerne om samdrift vedrører restauranternes eneret til udsækning af alkohol og har betydning for detailhandlen og hotel- og restaurationsbranchen.

Det danske prisniveau ligger generelt 4 pct. over niveauet i de lande, vi normalt sammenligner os med¹.

3.1. Fødevarerområdet

På fødevarerområdet er det danske prisniveau generelt højere end i andre lande. I nedenstående tabel fremgår det danske prisniveau i forhold til EU9².

Tabel 1: Det danske fødevarerprisniveau sammenlignet med EU9

Varegruppe	Opgørelsesperiode	Danmarks prisniveau (EU9 – 100)
Kød	1999-2000	106
Brød, mel og gryn mv.	1999-2000	107
Mælk, smør, yoghurt	2001	107
Alkoholiske drikke	1999-2000	110
Frukt, grønt, kartofler	1999-2000	111
Læskedrikke	1998-2000	118
Andre fødevarer ³	1999-2000	96
Fisk	1999-2000	90

Kilde: Konkurrenceredegørelsen 2003

De fleste typer fødevarer har indeks 106 til 118. Kun fisk og andre fødevarer er billigere end det europæiske gennemsnit.

Fødevareraktiviteternes overskudsgrad er på 1,5 pct. (2001)⁴ for de virksomheder, der er etableret i selskabsform. Udskiftningen blandt virksomhederne er relativ høj, idet der i 2001 var et frafald af virksomheder på 20 pct. og en tilgang på 16 pct. Et markeds mobilitet opgøres normalt som en kombination af udskiftning af virksomheder på markedet og forskydninger af markedsandele mellem aktørerne på markedet. Udskiftningen, som er beskrevet ovenfor, inkluderer ikke forskydninger i aktørernes markedsandele. Oplysningerne siger derfor ikke noget endeligt om markedsmobiliteten.

3.2. Udvalgsvarer

På området for udvalgsvarer er prisniveauet i Danmark højere end i EU9 for produkttyper som fritidsudstyr og sko. Indekset ligger på henholdsvis 107 og 106.

¹ Konkurrenceredegørelsen 2003

² EU9 inkluderer Danmark, Belgien, Finland, Frankrig, Holland, Italien, Sverige, Tyskland og UK.

³ Omfatter sukker, marmelade, honning, chokolade, konfekturer, salt, krydderier o.a.

⁴ Danmarks Statistik har ingen oplysninger om overskudsgraden for personligt ejede fødevareraktiviteter.

Tekstilers prisniveau er derimod lavere end det europæiske gennemsnit med indeks 93.

Tabel 2: Det danske udvalgsvarerprisniveau sammenlignet med EU9

Varegruppe	Opgørelsesperiode	Danmarks prisniveau (EU9 – 100)
Fritidsudstyr mv.	1999-2000	107
Skotøj	1999-2000	106
Tekstiler	1998-2000	93

Kilde: Konkurrenceregørelsen 2003

Generelt kan det om hotel- og restaurationsbranchen siges, at der er problemer med virksomhedernes evne til at skabe overskud. Det gælder specielt for virksomheder etableret i selskabsform. For restaurationer lå overskudsgraden her mellem -0,9 og 0,8 pct. i 2001. For de personligt ejede virksomheder lå overskudsgraden mellem 13 og 15,5 pct.⁵ Overskudsgraden i en personligt ejet virksomhed skal dække ejerens personlige indkomst.

⁵ Kilde: Danmarks Statistik.

4. Samdrift

4.1. Beskrivelse af reglerne

I henhold til § 9 i hotel- og restaurationsloven må servering af stærke drikke som udgangspunkt ikke ske i lokaler, der benyttes til anden næringsvirksomhed. Det giver restaurationer og lignende udskænkingssteder en særstilling til at servere stærke drikke.

Reglerne betyder eksempelvis, at en fiskehandler ikke må servere et glas champagne til de friske østers. En boghandel må heller ikke indrette en cafe med servering af alkohol i forretningen. Ifølge reglerne må kombinationen ikke foregå i samme lokale. Hvis en forretningsdrivende vil kombinere udskænkning og anden forretning i to tilstødende lokaler, skal der være separate indgange fra gaden til serveringslokalet og til det almindelige forretningslokale. En sådan kombination kan blandt andet ses ved restaurationen Amokka på Østerbro i København, hvor der i tilstødende lokaler sælges brugskunst, køkkentøj og firmagaver. Hvert lokale har sin separate indgang fra gaden.

Forretninger på mere end 800m² må derimod gerne have udskænkning af stærke drikke. Forretninger som Bilka, Ikea og Magasin mv. er omfattet heraf.

§ 6 forbyder restaurationer at sælge andet end tilberedte måltider og tilhørende drikkevarer ud af huset. Det betyder, at restauranter ikke har mulighed for at sælge f. eks. kagebøger, service eller lignende.

4.2. Historik og reglernes bagvedliggende hensyn

Restaurationernes særstilling har eksisteret siden beværterlovene fra 1912, 1924 og 1939. Men i 1958 fik Handelsministeriet mulighed for at tillade lokalefællesskab, når det drejede sig om stormagasiner. Der argumenteredes for dispensationsmuligheden med, at kunderne ofte ville tilbringe lang tid med indkøb i stormagasinet mange afdelinger, og at det derfor godt kunne tillades, at kunder skulle kunne få serveret stærke drikke i stormagasinerne.

Begrundelsen for, at reglerne for samdrift oprindeligt er blevet indført, er hensynet til opretholdelse af ædruelighed. Ved ikke at tillade udskænkning i blandt andet udvalgsvarerforretninger og fødevarerbutikker sikres det, at forbrugerne skal træffe valg om at gå til et decideret udskænkingssted for at kunne indtage øl, vin eller alkohol.

4.3. Beskrivelse af, hvordan reglerne begrænser konkurrencen

Reglerne om samdrift er konkurrenceforvridende. Store forretninger har fået en konkurrencemæssig fordel på bekostning af små forretninger. Reglen om at forretninger på mere end 800m² må kombinere udskænkning med anden forretning skaber en konkurrencemæssig skævvridning, idet store forretninger har mulighed for at lave forretningskoncepter, som små forretninger ikke har tilladelse til at lave.

Reglerne har også en adfærdsbegrænsende virkning i konkurrencemæssigt øjemed. Der er begrænsede muligheder for såkaldt brancheglidning og konceptudvikling. Forretninger, der måtte have til hensigt at lave et forretningskoncept, hvor f. eks. salg af udvalgsvarer eller forarbejdede fødevarer kombineres med udskænkning af øl, vin eller alkohol, har ikke mulighed for at etablere en sådan forretning. Det kunne være fiskehandleren eller boghandleren som i eksemplet ovenfor.

Forbuddet mod at restauranter sælger andet end mad og drikke ud af huset forhindrer for eksempel en cafe i at sælge kagebøger eller service med cafeens logo til gæsterne. Som reglerne er i dag forudsættes det, at cafeen har mulighed for at indrette et separat forretningslokale med egen indgang for at kunne sælge disse varer.

4.4. Tal for relevante brancher

Det er vanskeligt at definere de relevante brancher i forbindelse med reglerne om samdrift. Det skyldes, at det ikke er til at forudsige, hvilke dele af detailbranchen, der kan forventes at gøre brug af mulighederne for at udvikle nye forretningskoncepter. Dog forventes restaurationsbranchen at blive berørt, idet den udsættes for udvidet konkurrence fra detailhandlen. Af samme grund beskrives branchens tal kort nedenfor.

I 2001 var der, jf. tabel 4 i bilaget, i restaurationsbranchen knap 12.000 virksomheder, heraf var godt 4000 restauranter⁶. Den samlede branche omsatte for 23,6 mia. kroner, restauranterne stod for de 9,5 mia. kroner. Den samlede branche beskæftigede over 37.000 mennesker, hvoraf de ca. 15.700 mennesker var beskæftigede i restauranterne.

Generelle nøgletal fra hotel- og restaurationsbranchen og detailbranchen kan ses i tabel 4.

4.5. Erfaringer fra udlandet

Der er lavet en undersøgelse af retstilstanden i en række udvalgte lande. Samdrift er tilladt i de fleste lande, men reglerne varierer fra land til land. Nedenstående tabel giver et overblik over, hvor samdrift er tilladt.

Tabel 3: Retstilstanden i udvalgte lande

Land	Samdrift tilladt	Samdrift ikke tilladt
Frankrig		X
Storbritannien	X	
Tyskland	X	
Finland		X
Sverige	X	
Norge	X	

⁶ I den snævre definition af restauranter omfattes restauranter med salg af måltider ved bordservering, herunder diner transportable og spisevogne. Dog ikke selskabslokaler og forsamlingshuse. Ej heller cafeterier, pølsevogne, grillbarer og lignende.

Det er ikke muligt at kombinere almindelig butiksdrift med udskænkning af alkohol i Frankrig. Det er dog tilladt at have servering af mad og ikke-alkoholiske drikke i kombination med anden butiksdrift.

I Storbritannien er kombination af almindelig butiksdrift og servering af alkohol mulig. Dog kan de lokale myndigheder formulere forbud i de enkelte distrikter. De lokale myndigheder udsteder tilladelser til ansøgere, der ønsker at udskænke alkohol.

I Tyskland er samdrift tilladt. Dog kræver det, at forretningen opnår en tilladelse fra myndighederne. Ifølge de tyske myndigheder indebærer en tilladelse, at ansøgeren lever op til en række krav, der kan være bekostelige. Samdrift praktiseres kun i begrænset omfang i Tyskland.

De finske regler om samdrift er meget lig de eksisterende danske. Der er krav om rumadskillelse og alkoholbevilling. Der er dog ikke en undtagelse, der giver forretninger over 800m² mulighed for at kombinere almindeligt varesalg og servering af alkohol.

I Sverige er der mulighed for at lave samdrift. Det forudsætter dog, at forretningen har et fuldt udstyret køkken og også serverer mad. Samdrift forudsætter, at forretningen har alkoholbevilling.

I Norge har der aldrig været et forbud mod samdrift. Hvis butikker ønsker at servere alkohol, skal de have alkoholbevilling. De lokale myndigheder vurderer ansøgerne af alkoholbevillingerne og giver tilladelse i det omfang, de finder det forsvarligt. Det er primært boghandlere og frisører, der har ansøgt om alkoholbevilling med henblik på at kombinere anden butiksdrift med servering af alkohol. Ifølge de norske myndigheder har der ikke været eksempler på misbrug af muligheden for samdrift.

4.6. Forslag til ændring af reglerne om samdrift

Det er arbejdsgruppens vurdering, at der er basis for at ophæve forbudet mod samdrift med det formål at skabe mere fleksible forretningsvilkår og bedre rammer for øget konkurrence uden at gå på kompromis med de bagvedliggende hensyn til almindelig offentlig ro og orden samt ædruelighed, der ligger til grund for reglerne.

Det er vurderingen, at øget adgang til samdrift ikke vil føre til en stigning i useriøs udskænkning. Det skyldes, at muligheden for samdrift foreslås at blive fulgt af de samme krav som gælder restaurationsbranchen i dag – herunder krav om alkoholbevilling. Hvis de udstedende myndigheder har mistanke om, at en ansøger vil misbruge samdriftsmuligheden, vil myndigheden kunne nægte at udstede en bevilling, og hvis bevillingsindehavere overtræder reglerne, vil de kunne fratages deres bevilling.

Bevillingsmyndighederne vil endvidere fortsat have mulighed for at udstede begrænsede alkoholbevillinger. En virksomhed, der ansøger om alkoholbevilling, kan således få udstedt en bevilling, der kun giver tilladelse til at udskænke øl og vin, men ikke stærke drikke. Denne mulighed vil kunne blive anvendt, i det omfang bevillingsmyndighederne skønner, at det vil være uhensigtsmæssigt at udstede en fuld alkoholbevilling.

Dette understøttes af erfaringerne fra Norge. Erfaringerne fra andre lande tyder i øvrigt på, at der primært har været et ønske om at etablere bogcafeer og mulighed for at tilbyde et glas vin i en butik. . På den baggrund vurderes samdriftsmuligheden ikke at ville føre til en mærkbar stigning af alkoholforbruget.

Det er således vurderingen, at de hensyn, reglerne oprindeligt var tiltænkt at varetage, fortsat vil kunne blive varetaget, ved at forretninger, der ønsker at gøre brug af muligheden for samdrift, skal søge om alkoholbevilling ved de lokale myndigheder, samtidig med at gældende lukketidsregler skal overholdes.

Det bemærkes, at fødevarelovgivningen vil gælde i samme udstrækning som hidtil.

Forslaget vil endvidere føre til mere lige konkurrencevilkår mellem store og små virksomheder.

4.7. Sammenfatning

Set i lyset af ovenstående beskrivelse af reglerne foreslår arbejdsgruppen at ophæve forbudet mod samdrift. Dette vil give mere fleksible muligheder for forretningsudvikling og give grundlag for øget konkurrence. Kravet om alkoholbevilling vil sikre sundhedsmæssige hensyn samt samfundsmæssige ordenshensyn. Forslaget vil endvidere være til gavn for forbrugerne, der får øgede valgmuligheder.

5. Kravet om næringsbrev til auktionsholdere

5.1. Beskrivelse af reglerne

I henhold til næringslovens § 2, stk. 2, skal auktionsholdere have næringsbrev for at kunne drive erhvervet⁷.

Auktionsholderen er den person, der modtager effekter til salg ved auktion. Auktionsholderen forbereder selve auktionen. Dette består i at registrere, vurdere, kategorisere og sørge for trykning af kataloger, opbevare tingene til auktionsdagen og inkassere auktionspengene. Auktionsholdere er normalt beskæftiget i et auktionshus – enten som ejer eller som ansat.

Næringsbrev som auktionsholder udstedes af politimesteren i politikredsen, dog af kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune. En ansøger skal opfylde følgende betingelser:

- være myndig
- bo i Danmark (herunder Færøerne og Grønland), EU eller i EØS-området
- have dansk indfødsret, alternativt have dansk opholds- og arbejdstilladelse og
- må ikke være under konkurs.

Hvis ansøgeren har forfalden gæld til det offentlige på mere end 50.000 kroner, kan myndighederne nægte at udstede et næringsbrev.

Der stilles ikke efter næringsloven krav om, at de myndigheder, der udsteder næringsbreve til auktionsholdervirksomhed, skal kontrollere ansøgernes straffeattest. Ifølge Københavns Kommunes Øvrighedskontor og Århus politi finder der ikke kontrol af ansøgernes straffeattest sted forud for udstedelse af næringsbreve til auktionsholdervirksomhed.

Auktionsholdere må ikke beskæftige sig med anden form for handel, håndværk eller industri, ligesom auktionsholderens lokaler kun med særlig tilladelse må bruges til anden næringsvirksomhed.

I tilknytning til begrebet auktionsholdere opereres i lovgivningen med begrebet auktionsledere. Auktionslederens forhold er reguleret i lov om offentlig auktion ved auktionsledere, jf. lovbekendtgørelse nr. 191 af 9. april 1986, som ændret ved lov nr. 386 af 22. maj 1996 og lov nr. 1018 af 23. december 1998. Med enkelte undtagelser er det efter auktionslederloven et krav, at frivillige, offentlige auktioner afholdes af auktionsledere, der beskikkes af justitsministeren efter indstilling af fogeden.

⁷ Området for krav om næringsbrev auktionsholdere reguleres i næringsloven lovbekendtgørelse 1988-03-25 nr. 185

Beskikkelse som auktionsleder kan kun meddeles personer, der er fyldt 25 år og er vederhæftige⁸. Beskikkelse meddeles for et nærmere afgrænset geografisk område, inden for hvilket området auktionslederen er berettiget og forpligtet til at afholde auktioner. Det er tilladt for en auktionsleder – mod løsning af næringsbrev - at drive virksomhed som auktionsholder i overensstemmelse med næringslovens regler⁹.

Auktionsleder og auktionsholdervirksomhed kan forenes i samme person. Knap halvdelen af landets 109 auktionsledere er ligeledes auktionsholdere. 62 pct. af auktionslederne har advokatbeskikkelse. Hvis en person ønsker at fungere som både auktionsleder og auktionsholder, skal vedkommende både have næringsbrev som auktionsholder og være beskikket som auktionsleder af justitsministeren. Et selskab eller en flerhed af personer kan ikke meddeles beskikkelse som auktionsleder, idet der er tale om et personligt hverv.

En auktionsholder får udstedt næringsbrev til at drive auktionsholdervirksomhed i en bestemt politikreds. Hvis en auktionsholder således ønsker at arrangere en auktion i en anden politikreds, skal vedkommende søge om næringsbrev i den pågældende kreds.

5.2. Reglernes bagvedliggende hensyn

Auktionsholderen skal før og efter auktionen varetage sælgerens interesser. Det indebærer at vurdere varerne fornuftigt, opbevare varerne og sørge for, at sælgeren får udbetalt sit tilgodehavende efter auktionen. Kravet om næringsbrev til auktionsholdere skal ligeledes forhindre, at personer misbruger auktionsholdervirksomheden. Man kan f.eks. frygte, at en person indsamler kostbare effekter fra sælgere for derefter at forsvinde med effekterne.

Auktionslederens opgave er at tilse, at frivillige, offentlige auktioner forløber korrekt. Det indebærer bl.a. at sikre offentlig adgang til auktionen, og at køberne forud for auktionen har mulighed for at besigtige effekterne. Det indebærer ligeledes at sikre, at køberen får udleveret de rette effekter. Auktionslederen er endvidere pligtig at påse, at der ikke foreligger omstændigheder, der tyder på manglende lovlig adkomst til det, der skal bortsælges på auktion, ligesom han skal påse, at bortsalget ikke kommer i strid med næringslovgivningen eller andre regler. Auktionslederen afgør endvidere tvistigheder, der opstår vedrørende fremgangsmåden under en offentlig auktion.

⁸ Ordet betegner i reglen økonomisk soliditet, undertiden blot det negative, at den pågældende ikke er under konkurs.

⁹ Der er foretaget en rundspørge blandt landets 109 auktionsledere. 82 auktionsledere besvarede spørgsmål om, hvorvidt de har advokatbestalling og næringsbrev som auktionsholder. 51 (svarende til 62 pct. af de adspurgte) oplyste at de har advokatbestalling. 39 (svarende til 48 pct. af de adspurgte) oplyste at de har næringsbrev som auktionsholder.

5.3. Beskrivelse af, hvordan reglerne begrænser konkurrencen

Et krav om næringsbrev er i lighed med andre autorisationsordninger i princippet en barriere, der gør det sværere for nye aktører at komme ind på auktionsholdermarkedet. Dette kan virke hæmmende for konkurrencen på området.

Men idet ansøgningsproceduren om næringsbrev til at drive virksomhed som auktionsholder ikke er specielt omstændelig, kan kravet om næringsbrev ikke betragtes som en reel barriere for, at nye aktører tager initiativ til at komme ind på markedet.

Den administrative procedure, der er knyttet til ansøgningen og udstedelsen af et næringsbrev, kan dog betragtes som en unødigt administrativ byrde.

5.4. Tal fra branchen

Der er omkring 50 auktionsholdere i Danmark, ifølge Auktionslederforeningen. Der er opført 109 auktionsledere på auktionslederforeningens medlemsliste. En rundspørge blandt landets auktionsledere har vist at mindst tre ud af fire auktionsholdere er samtidig beskikkede auktionsleder.

Antallet af udstedte næringsbreve har været meget lavt i den periode, der har kunnet fremskaffes tal for. Det fremgår af bilagets tabel 5, at der over en periode på seks år er udstedt 15 næringsbreve i landets fem største byer. Tilgangen af nye aktører til markedet må således siges at være begrænset. Isoleret set kan dette anses for værende en indikator på lav konkurrenceintensitet. Det kan også være udtryk for, at der reelt ikke er et marked for flere aktører.

5.5 Forslag til ændring af reglerne om næringsbrev for auktionsholdere

Myndighederne kræver, at en person, der ønsker at drive auktionsevirsomhed, skal have et fysisk næringsbrev¹⁰ for at kunne begynde virksomheden. Det er kravet om næringsbrev, der kan ændres med henblik på at skabe mulighed for øget konkurrence på området.

Ved at ophæve kravet om næringsbrev, vil man fjerne en unødigt om end lille administrativ byrde for virksomhederne.

En ændring af reglerne vil ikke tilsidesætte det hensyn, auktionsholdererhvervet oprindeligt var tiltænkt at varetage, nemlig at man søger at undgå, at der kommer personer ind på markedet, der har til hensigt at stjæle folks effekter.

Kravet om næringsbrev kan ikke med fornuft hævdes at varetage dette hensyn. Hvis kravet om næringsbrev skulle varetage hensynet, burde ansøgers straffeattester undersøges for domme for underslæb og lignende. Det sker ikke i

¹⁰ Kravet om fysisk næringsbrev faldt i 1975 bort for en lang række brancher. Aktørerne i disse brancher skal dog fortsat leve op til en række materielle krav om myndighed, bopæl.

dag. I det lys forekommer kravet om næringsbrev overflødigt og er i praksis blot en administrativ byrde for virksomhederne.

I flyttebranchen er det ikke ualmindeligt, at virksomhederne udover at flytte folks ejendele også gerne opbevarer folks ting. Hvis man i auktionsbranchen ønsker at holde personer, man kunne frygte ville stjæle folks ting, ude fra branchen, burde man ligeledes indføre et krav om næringsbrev i flyttebranchen. Det har imidlertid ikke vist sig nødvendigt. Spørgsmålet er, om hensynet er nødvendigt at varetage i auktionsbranchen.

Næringsbrevet forekommer ligeledes overflødigt i lyset af, at flertallet af alle auktionsholdere også er beskikkede auktionsledere, og at mere end halvdelen af auktionslederne har advokatbeskikkelse. I det omfang aktørerne både er auktionsholdere og auktionsledere forekommer det efter arbejdsgruppens opfattelse ikke sandsynligt, at der er en overhængende risiko for, at aktøren måtte have uredelige hensigter med sit virke på auktionsmarkedet.

Sammenfaldet mellem auktionsledere og auktionsholdere gør, at Auktionslederforeningen ikke ser noget til hinder for, at kravet om næringsbrev til auktionsholdere ophæves. Foreningen mener, at reglernes bagvedliggende hensyn fortsat kan varetages.

En ændring af reglerne vil gøre det lidt nemmere for nye aktører at komme ind på markedet. Også aktører med uredelige hensigter får lettere ved at komme ind på markedet. Det har blandt andet været formålet med kravet om næringsbrev, at det skulle dæmme op for aktører med uredelige hensigter. Hvis man fjerner kravet om næringsbrev er spørgsmålet, om andre regler ikke kan dæmme op for de aktører. Straffen for underslæb¹¹ må forventes at kunne afholde personer med uredelige hensigter fra at søge ind på markedet.

Arbejdsgruppen anbefaler, at kravet om næringsbrev for auktionsholdere ophæves.

¹¹ I henhold til straffelovens §§ 285-6 er strafferammen for underslæb et år og seks måneder. I særligt grove tilfælde eller ved gentagne forseelser er strafferammen otte år.

Bilag til notat vedrørende hotel- og restaurationsloven og Næringsloven

Tabel 4: Restaurationer mv. og restaurationer (i kursiv):

	1999	2000	2001
Antal virksomheder	11.718	11.886	11.901
<i>Antal virksomheder</i>	<i>3.690</i>	<i>3.973</i>	<i>4.030</i>
Omsætning	23,8 mia.	23,1 mia.	23,6 mia.
<i>Omsætning</i>	<i>9,8 mia.</i>	<i>9,3 mia.</i>	<i>9,5 mia.</i>
Bruttoavancer	62	61,2	61,2
<i>Bruttoavancer</i>	<i>62,3</i>	<i>65,3</i>	<i>66</i>
Antal beskæftigede	37.805	37.227	37.371
<i>Antal beskæftigede</i>	<i>15.281</i>	<i>15.163</i>	<i>15.682</i>
Antal ansatte	27.069	26.456	26.644
<i>Antal ansatte</i>	<i>11.919</i>	<i>11.584</i>	<i>12.139</i>
Tilgang af virksomheder (antal)	11.718	2.625	2.498
<i>Tilgang af virksomheder (antal)</i>	<i>3.690</i>	<i>1.027</i>	<i>945</i>
Gengangervirksomheder (antal)	--	9.261	9.403
<i>Gengangervirksomheder (antal)</i>	--	<i>2.946</i>	<i>3.085</i>
Frafald af virksomheder (antal)	4,6	2.457	2.483
<i>Frafald af virksomheder (antal)</i>	--	<i>744</i>	<i>888</i>
Overskudsgrad selskaber	- 4,6	0,9	-0,9
<i>Overskudsgrad selskaber</i>	- 3,2	3	0,8
Overskudsgrad personligt ejede virksomheder	- 16,5	14,7	15,5
<i>Overskudsgrad personligt ejede virksomheder</i>	- 13,8	14,5	13
Afkastningsgrad selskaber	- 9,8	2,6	1,0
<i>Afkastningsgrad selskaber</i>	- 8	7	3,6
Afkastningsgrad personligt ejede virksomheder	- 39,6	35	36,9
<i>Afkastningsgrad personligt ejede virksomheder</i>	- 28,5	28,7	25
Omsætning beskæftiget pr.	629	621	630
<i>Omsætning beskæftiget pr.</i>	<i>643</i>	<i>615</i>	<i>603</i>

Gennemsnitligt lønniveau pr. ansat	235	232	234
<i>Gennemsnitligt lønniveau pr. ansat</i>	<i>242</i>	<i>233</i>	<i>231</i>

Tabel 5: Antal udstedte næringsbreve til auktionsholdere.

År/by	København	Århus	Odense	Ålborg	Esbjerg
1998	2	0	1	0	0
1999	3	0	1	0	0
2000	2	0	0	0	0
2001	0	0	0	0	0
2002	1	1	1	0	0
2003	1	1	0	1	0
Total	9	2	3	1	0

Kilde: De enkelte politikredses/Københavns Kommunes registreringskontorer.